



Kommunens høringsuttalelse til rapporten "Forenkling av utmarksforvaltningen"

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for miljø, plan og ressurs		

Rådmannens innstilling

Rana kommune slutter seg til Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) sin høringsuttalelse til rapporten «Forenkling av utmarksforvaltningen»

Følgende presiseres:

Rana kommune stiller seg i utgangspunktet positive til Kommunal- og moderniseringsdepartementets intensjon om en forenkling av utmarksforvaltningen. Overførsel av oppgaver til kommunen må imidlertid utløse nødvendig økonomisk kompensasjon, og hvordan finansiering av oppgavene er tenkt kommer ikke tilstrekkelig fram i rapporten.

Rana kommune støtter faggruppens i at overførsel av oppgaver til kommunene vil gjøre kommunens rolle i utmarksforvaltningen mer synlig og at kommunene ansvarliggjøres mer enn i dag.

Rana kommune er positiv til at kommunene skal ha førstelinjeansvaret i utmarksforvaltningen og at fylkeskommunens oppgaver med bestandsforvaltning etter innlandsfiskeloven og jaktbare arter etter viltloven overføres til kommunene, under forutsetning av at det følger med midler til å administrere dette ansvaret og at det organiseres et systematisk opplæringstilbud for kommunene.

Bakgrunn:

En faggruppe nedsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, (KMD) i samarbeid med Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD), har avgitt sin rapport med forslag til tiltak for å forenkle utmarksforvaltningen. Gruppens mandat ble utarbeidet i samarbeid mellom de tre departementene. Mandatet framgår av kap 1 i rapporten "Forenkling av utmarksforvaltningen". Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender nå denne rapporten på høring, med høringsfrist 27. februar 2015(Rana kommune har fått utsatt høringsfrist så saken kan behandles i møte 6.mars).

Saksopplysninger:

Utredningen er starten på en prosess som bygger på Sundvollenerklæringen. Bakgrunnen er at det er mange aktører, omfattende regelverk, til dels motstridene sektorvise sentrale målsettinger som danner uklarheter og dermed er grobunn for konflikter knyttet til forvaltningsvedtak. Samtidig er det et ønske å gi kommunene mer myndighet, og redusere regionale myndigheters rett til innsigelser.

Rapporten er en oppsummering av en innledende fase i en prosess der ulike høringsparter har uttalt seg om følgende:

- Vil de foreslåtte tiltakene bidra til forenkling i utmarksforvaltningen?
- Er det andre tiltak som er viktige å få belyst og gjennomført?

Av ulike grunner er følgende holdt utenfor faggruppens arbeid:

- Forvaltning av strandsonen definert som 100-metersbeltet langs kysten
- Finnmarkseiendommen
- Oslomarka
- Rovviltforvaltningen
- Motorferdselsloven

Forvaltningsoppgaver i utmarka er knyttet til arealplanlegging, forvaltning av verneområder, villreinforvaltning, reindriftsforvaltning, forvaltning av statsallmenninger, landbruksforvaltning (inkl. skogbruk), naturbasert reiseliv, fiske, viltforvaltning, utnyttelse av mineraler og fornybar energi, friluftsliv. Plan og bygningsloven er den viktigste enkeltloven for utmarksforvaltningen. Ellers er det knyttet særlover til de fleste av de nevnte temaene. Fylkesmann, fylkeskommune, kommunene og flere statlige institusjoner som NVE har vedtaksmyndighet i dette lovverket.

Faggruppen har fått innspill fra utvalgte kommuner, fylkeskommuner, aktører i landbruket, næringslivsaktører, miljø- og friluftsansjasjoner og samiske interesser.

Aktuelle forenklingstiltak kan innebære at

- beslutningsmyndighet legges nærmere brukerne, for eksempel til kommunene
- forvaltningsoppgaver konsentreres til færre organer
- det fastlegges en tydeligere rolle- og ansvarsfordeling mellom forvaltningsorganer
- samordningen av ulike organers forvaltningsvirksomhet bedres
- dobbeltbehandling fjernes

Faggruppen påpeker at det kan være en fare med at økt effektivitet kan gi mer overfladisk saksbehandling som resulterer i konflikter, og dermed lengre saksbehandlingstid.

Faggruppen legger følgende prinsipper til grunn for sine forslag til forenkling av utmarksforvaltningen:

- Saksbehandlings- og beslutningssystemet i utmark skal være oversiktlig, demokratisk og effektivt for brukerne.
- Relaterte utmarksoppgaver bør i størst mulig grad samles i samme forvaltningsorgan.
- Kommunene bør tillegges flest mulig oppgaver under forutsetning av tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse og distanse i forvaltningen. Roller og oppgaver må være avklart.
- Viktige ressurser som dekker flere kommuner, bør forvaltes helhetlig på regionalt nivå, i tråd med nasjonale og internasjonale forpliktelser.
- Kommunene må ha tilstrekkelig politisk og økonomisk handlingsrom. Sentrale statlige myndigheter må redusere sin detaljstyring av kommunene og samordne sektorpolitikken.
- Samiske interesser, samt miljø- og friluftsansjer med svak lokal organisering, må inkluderes i beslutningsprosessene.
- Fylkesmannen skal ha ansvaret for samordning av statlige sektors virksomhet overfor kommunene, inneha nødvendig spisskompetanse i utmarkssaker og utføre legalitetskontroll.

For å kunne overføre større ansvar til kommunene forutsetter prosjektgruppen:

- Kommunenes kompetanse og kapasitet må være tilfredsstillende.
- Kommunene må sørge for at det er tilstrekkelig distanse mellom behandlende instans og brukerne. Ekspertutvalget trekker frem at inhabilitet kan være et problem, spesielt i små kommuner.
- Viktige og sårbare ressurser av nasjonal betydning må forvaltes på en tilfredsstillende måte. Det må være best mulig samsvar mellom naturressursen og administrasjonens geografiske område.
- Minoritetshensyn og svakt organiserte interesser må ivaretas på en god måte.

- Kommunene må ha tilstrekkelig handlingsrom til å utføre oppgavene med avklarte roller og oppgaver.

Følgende oppgaver foreslås overført til kommunene

- Kommunene bør gis ansvar for forvaltning av verneområder som i sin helhet ligger innenfor kommunens grenser.
- Kommunene bør være førstelinjetjeneste for alle brukerhenvendelser innen forvaltning av utmark. Det vil si mottak og videreformidling av søknader, mottak og videreformidling av klager, samt innhente og videreformidle informasjon fra andre forvaltning organisasjoner.
- Fylkeskommunens oppgaver med bestandsforvaltning etter innlandsfiskeoven og jaktbare arter etter viltloven bør overføres til kommunene.
- Randsoner mot verneområder er områder som forvaltes etter plan- og bygningsloven. Det vil si at kommunene også i dag har vedtaksmyndighet. I randsonene til nasjonalparker vil ofte kommunen tilrettelegge for næringsvirksomhet. På grunn av nærheten til verneområder kreves spesielle hensyn, og fylkesmannen gir ofte innsigelser. Nå ønskes å redusere mulighetene for innsigelser, men likevel stilles krav til at kommunene gjør nødvendig avveining.

Faggruppen foreslår at sentrale myndigheter bidrar til utvikling av IKT-løsninger med en portal med standardisert elektronisk søknadssystem og med tilgang på informasjon. Hensikten med bedre tilgang på informasjon er å redusere konflikter og klagesaker, samt skriftlige og muntlige henvendelser.

En foreslår å styrke kunnskapsgrunnlaget for utmarksforvaltningen ved å utvide eller fullføre kartlegging av naturverdier og naturmangfoldet.

Uskifta dødsbo er en utfordring for den offentlige forvaltningen fordi man ofte ikke har bare en person å forholde seg til. Krav om tidsfrist for skifte eller krav til oppnevning av en ansvarlig person i boet blir beskrevet som mulige løsninger.

Det er ikke planlagt noen lovendringer i videre omfang. Det er bare nødvendig i et fåtall av forenklingsforslagene og gjelder for eksempel ved overføring av forvaltningsoppgaver fra fjellstyrene til kommunene og ved evt. krav når det gjelder dødsbo. Behovet når det gjelder lovverket er først og fremst en harmonisering ved å fjerne motsetninger som kan oppfattes mellom forskjellige lovverk. Dessuten påpekes betydningen av harmonisering av statlige mål når det gjelder bruk og vern av natur/ naturressurser, for å redusere konfliktene i utmarksforvaltningen.

Delegering av forvaltning til kommunene er ledd i helheten rundt sammenslåing av kommuner. Krav til kompetanse og betydningen distanse og inhabilitet i forvaltningen er betinget av større kommuner.

Naturopsyn har fått eget kapittel i rapporten. Her det ønskelig med færre aktører, og å utvide Statens Naturopsyn (SNO) sin rolle.

Vurderinger

Det er utfordrende å behandle en fagrapport som høringsdokument. Det er en omfattende rapport uten klare konklusjoner. Rana kommune er medlem i Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) som har avgitt en fyldig høringsuttalelse til rapporten, denne legges ved saken.

Vi ser mange fordeler med å samordne målsettingen for ulike sektorer i utmarka. Der det ligger statlige føringer er det en fordel at de er klarere og entydige. Dette gjelder blant annet i forholdet mellom skogbruk og miljø, og det gjelder forholdet mellom ivaretagelse av “uberørt” natur og utbygging av fornybar energi. I denne sammenhengen er det også viktig som det uttrykkes i rapporten, at de ulike sektorlovene synkroniseres.

Den største betydningen for lokaldemokratiet vil være at mulighetene for regionale myndigheter til å

gi innsigelser reduseres. Mindre detaljstyring må komme fra overordna myndigheter. Det er viktig at kommunene gis myndighet fullt ut og ikke bare i de enkel og kurante saker.

Lokal forvaltning av verneområder

Dette behandles som egen sak.

Kommunen som førstelinjetjeneste

Kommunen har i dag mange oppgaver knyttet til utmark gjennom flere lovverk bl.a plan- og bygningsloven; naturmangfoldloven, skogbruksloven, jordloven, motorferdselsloven, beiteloven, viltloven, og forurensningsloven. I de aller fleste tilfellene kommer søker til kommunen først, uavhengig om hvor søknaden skal behandles. Kommunens tiltenkte rolle som førstelinjetjeneste er derfor en rolle kommunen allerede tar i dag, men det er en fordel å få rollen formalisert. Dette er et viktig servicetiltak for å lede brukerne gjennom et mangfold av lovverk og forvaltningsorgan, til det som er relevant for den enkeltes behov.

Fylkeskommunens oppgaver med bestandsforvaltning etter innlandsfiskeoven og jaktbare arter etter viltloven bør overføres til kommunen

Oppgavefordelingen mellom Fylkeskommunen, Fylkesmannen og kommunene når det gjelder vilt, fiske og friluftsliv kan framstå som forvirrende og uoversiktlig. En samling av oppgavene til kommune vil være positivt for brukerne.

Oppsummering:

Rana kommune stiller seg i utgangspunktet positive til Kommunal- og moderniseringsdepartementets intensjon om en forenkling av utmarksforvaltningen. En forutsetning for at kommunene kan overta oppgavene er at de har kapasitet og kompetanse. Rana kommune har kompetansen (med unntak av forhold som gjelder reindrifta), men mangler i dag kapasitet til mange nye oppgaver.

Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS) sin høringsuttalelse til rapporten «Forenkling av utmarksforvaltningen» støttes.

Trykt vedlegg:

Høringsbrev

Høringsuttalelse fra USS

Ikke trykt:

Rapport «Forenkling av utmarksforvaltningen» Utdelt tidligere

Mo i Rana 23.02.15

Sverre Å. Selfors
Teknisk sjef

Torhild Jakobsen
Landbrukssjef